

ЦИЈЕНА:

за Црну Гору на годину 10 перп., на по год.
5 перп.; ван земље 15 франака у злату.ЗА ЦРНУ ГОРУ БРОЈ 10 ПАРА
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ БРОЈ 20 ПАРАЛИСТ ИЗЛАЗИ
УТОРНИКОМ И ПЕТКОМ

ВЈЕСНИК

АДРЕСА:

„Вјесник“ Цетиње, (Црна Гора)

ADRESSE:

„Viesnik“ Cettigné (Monténégro)

РУКОПИСЕ ВАЉА СЛАТИ УРЕДНИШТВУ „ВЈЕСНИКА“
А ПРЕТПЛАТУ И ОГЛАСЕ АДМИНИСТРАЦИЈИ
ОГЛАСИ СЕ НАПЛАЋУЈУ ПО ПОГОДБИ

Цетиње, 13. априла.

Вихор крви и огња, који сада пустоши по Европи, већ је донио многобројна ситна и крупна разочарања и изненађења. Побркао је рачуне и најмудријих глава и изневјерио предвиђања толиких озбиљних мислилаца.

Оба су противника, оба зараћена тора подједнако разочарана у увјерењу: да ће овај велики и страшни рат бити кратка вијека. Крв се лије ево осам мјесеци. Држало се, да ће савршенство данашњег оружја, огромност наоружаних маса и баснословна скупоћа њихова издржавања у борби одмах, послје првих јачих сукоба, донијети ријешење и прекинути крвопролиће. Вјеровало се, да ће брзо настати изнуреност привредних и финансиских снага.

У томе се сви преварише. Народи и државе су као прољетна трава: колико је више газите, толико боље буја. Двије српске краљевине потврдише то својим примјером. Неисцрпне су моћи народа, који се бори за опстанак. И сви се, разочарани, сложише у новоме увјерењу: ова ће крвава оргија у Европи још трајати. Она је тек у почетку, у првоме замаху. Само какво чудо — а данас су чуда веома ријетка — могло би је замијенити миром.

Поклонници германске силе мишљаху, да ће Њемачка и Аустрија једним ударом згазити своје противнике. Мислило се, да нема те војске, ма како била велика, која ће се успјешно одупријети њемачкој техници и јединственој обуци.

Разочараше се. Успјех једног народа не зависи само од броја, већ и од његова карактера. Дивљаштво душе под дивном политуром касарне и школе мора бити разбијено од правичности убјеђења и благородства срца.

Било их је, који су вјеровали, да ће превисоке школе, техника, нагло богаћење и виртуозност у комодитету савремена живота ослабити старе војничке традиције, и да ће времена пјесме о „Двојици Гренадира“ бити само празан уздах ријетких витезова.

Ови песимисти, у ствари противници људскога напретка, демантовани су сада као икада. Хиљаде и хиљаде јунака, који на страшном мјесту умију стати и издржати, Европа је овога рата избацила управо у редовима својих најобразованијих синова, „размекшаних школом, разнежених богатством“. Јунаци са Марне, од Лувена, са Изера и Ипра створили су по европскоме рају пакао крви. На крвожедном витештву позавидјели би им и најљући ратници.

Са наглим оружањем држава потоних деценија у аритметичкој прогресији напредовале су христољубиве проповиједи о миру на Земљи. Ера парламентаризма и милитаризма створила је легије тобожњих мирољубаца. Многобројна удружења ницаху са задатком, да начине од људи оно што нијесу: анђеле са гранчицама мира. Бароница Берта Сутнер била им је женски пророк. Социјалисте унијеше у своје програме главну тачку: рат рату! И чудновато, из Беча и Берлина ове су се проповиједи највише шириле, а у Паризу и Лондону највише им вјероваху.

Данашњи најстрашнији рат све их је изненадио. Хришћанска Европа са Христом на језику избацила је Христа из срца.

Али социјалисте као да су приредили највеће разочарање. Гдје им је фамозни генерални штрајк у случају објаве рата?! Њихови програми бијаху празне ријечи, њихов рад сипање пијеска у очи. Истина, горка истина, демантовала их је: држава је једина могућна творевина, која обезбјеђује напредак људског друштва; док ње буде, биће у међународном животу и крвавих обрачуна.

Аустралијанско садашње социјалистичко министарство послало је на европско бојиште два контингента трупа!

Све их је обавио обруч милитаризма, и они тако послушно служе прије рата толико омозгутоле Богу Ратова.

Рекли су, писали су, предказивали су, да ће се државе састављене од разних закрвљених народности, чим пукне прва пушка, распасти. Преварили су се. Атракциона моћ државе у вријеме рата јача је од центрифугалних тежња различитих убјеђења у вријеме мира. Кнута технике и дисциплине спаја у исти фронт и разне елементе. И данас, у вијеку парламентаризма, Државни Бич, снабдјевен изобиљем техничких средстава, тјера у касаницу хиљаде послушних овчица, само кад се јави бура рата. Воља појединаца или не постоји, или нема могућности да се развије.

Разочарали су се сви, поучили су се сви, и напосљетку, кад будући велики Конгрес Мира стави печат на уговоре о новом поретку, сви ће моћи с Толстојем да болно ускликну:

Човјечанство напредује, али човјек остаје вазда исти!

Врховна Команда саопштава:

У току 12. априла вођена је слаба артиљеријска борба на фронту Ловћенског и Херцеговачког одреда као и Санџачке војске, у којој је наша артиљерија успјела да сиринџи рад непријатељских трупа на утврђивању њихових положаја.

Са наше стране није било губитака, а непријатељски губитци су неизнати.

Цетиње, 13. априла

На Карпатима се топи снијег. У Пољској су се ријеке излиле из корита. Путевци су расквашени. Услед тога је војничка акција на тој страни слабија. Руси ипак држе све своје позиције и стално напредују.

Они спремају и офанзиву против Кракова и Шлезиије.

Гласови о миру, који Аустрија жели, све се више понављају. Али је касно. Италија ће, изгледа, напасти Аустрију прије но што би ова покушала да се спасе закључењем засебнога мира.

Из Париза јављају, да је уговор између Италије и Тројног Споразума свршен.

Неће бити повријеђено начело народности.

Италија неће ударити кобним стопима Аустрије, која је робила туђе народе жељне слободе, и дочекала овај жалосни крај. На слободном Јадранском Мору биће доста мјеста и за слободу Италије.

Енглези су до ногу потукли Турке у Месопотамији.

Акција против Дарданела наставља се у ширем обиму.

Цариград мора бити брзо освојен.

Русија, Француска и Енглеска учиниће ових дана кораке код свију неутралних балканских држава и тражиће од њих да се изјасне: јесу ли за Тројни Споразум или против њега. Нема више сјеђења на двије столице. Или је ово велики рат за ослобођење народа, и онда свака треба да принесе свој дио за слободу; или неће добити ништа, ко ништа и не жртвује. Да једни лију крв, а други да беру само плодове послје рата у „парадним војничким шетњама“, то се неће допустити. Народи који неће да гину за високе циљеве човјечанства, не треба ни да живе. Нека робују.

Руски Главни Штаб с гнушањем јавља да њемачки авијатичари не габају бомбама руске трупе и војничке објекте, већ по варошима мирно становништво. Зато ће, већи руски Главни Штаб, Русија употребити сличне репресалије према Нијемцима. Сасвијем разумљиво! Курјаци неће бити из торова ишћерани помоћу еванђелских проповиједи, већ помоћу ножа и куршума. Курјачком ратовању Аустро-Нијемаца учиниће се крај само онда, кад се према аустро-њемачким војскама курјачки поступи.

Доћи ће Савезници пред Берлин, Беч и Пешту. Учиниће крај аустро-њемачком смраду душе и злочинству у Европи!

Овдашњи Царско-Руски Војни Агент г. генерал Н. Потанов примио је ова службена саопштења:

Петроград, 9. априла у 2:20 по подне.

У Карпатима Аустријанци су у току 7. и ноћу на 8. априла покушали да нападну наш положај на фронту Телеспоч—Руњина. Непријатељско наступање одбили смо нашим контранапавима, који су прелазили у бајонетску борбу. Претрпјевши крујне губитке непријатељ се повукао на своје позиције.

На осталим дјеловима нашег фронта било је појединачног препуцавања, артиљеријског и пушчаног.

Петроград, 10. априла у 9 сати у вече.

У Љутовиском правцу успјешно смо се пробали најријед и освојили дио непријатељских шанчева на koti 1001, — сјеверо-источно од мјеста Лубња (јужно од Волосате). Том смо приликом заробили 7 официра и преко 200 војника са 2 митраљеза.

У току ноћи на 9. априла непријатељ је прешао у наступање на фронту Лубња—Буковец—Сјанки

(сјеверно и западно од Ужочког прелаза), али је по свуда претрпјео неуспјех и био одбачен с огромним губитцима.

На осталим дјеловима фронта била је само артиљеријска палба; неки су наши положаји водили борбу с тешком артиљеријом.

У опште, дан је протекло без икаквих важнијих догађаја.

Положај непромијењен.

Петроград, 12. априла у 10 сати у јутро.

У Карпатима, у току 9. и ноћу на 10. априла, Аустријанци су, послије дуготрајне артиљеријске припреме из топова великог калибра, прешли у цио низ нападаја на оне висове, које смо ми заузели у рејону мјеста Полена, али су били одбијени уз страховите своје губитке.

Исто тако били су за Аустријанце безуспјешни покушаји да нападну дању, 10. априла, на наше положаје у рејону мјеста Волосате.

За потоња 24 сата ми смо успјешно продри најријед у рејону Телеспоча и југо-источно од села Сјанке. Наша је војска, послје ујорних бојева, заузела у тима рејонима низ важних висова.

На осталим дјеловима нашег фронта било је само артиљеријске и пушчане палбе.

Преглед бојева на Карпатима

— Стручно мишљење „Вјеснику“ од једног високог руског официра —

Данас су погледи цијелога свијета приковани за Карпате, на којима се гребенима и падинама, на фронту од 360 километара, води већ преко 100 дана непрекидна крвава борба, која свакодневно гута десетине хиљада људских живота.

У тој борби Аустро-Угарска монархија, коју предводи, а не само помаже њена савезница Њемачка, напреже последњу снагу, да задржи силну лавину руских армија, које се све више нагињу над мађарску равницу. Оне доносе собом не само пораз гордој аустро-њемачкој војсци, него по свој вјероватности и крај Аустро-Угарске као велике силе.

Није то тек први пут, што руски пукови у току садашњег рата прелазе преко карпатских планина. Још у мјесецу августу, одмах по заузећу Халича и Лувена, морале су армије генерала Рускога и Брусилова, наступајући према Пшемислу, предузети мјере да заштите своје лијево крило и залеће од евентуалног, под окриљем Карпата лако изводљивог, непријатељског заобилажења. Ето, зашто је већ у првим данима мјесеца септембра становништво „шарене Монархије“ било силно узбуђено, кад се у сјеверним мађарским жупанијама појавила руска војска. Но тада још та војска није, у ствари, представљала никакву опасност за Аустро-Угарску: то су били само лаки коњички, извиднички одреди, који су будно пратили свако кретање непријатељско на југу од Карпата, и не пуштајући непријатеља из вида, постепено се измицали ближе својих армија, чим су опазили, да Аустријанци концем септембра прелазе у наступање у правцу ријеке Сан. Али, већ 24. октобра Аустријанци су били на Сану разбијени и отпочели поновно да одступају, а у толико су лаки козачки одреди и чово прешли Карпате.

Овога пута ти одреди нијесу баш, изгледа, изазвали већег неспокојства код Аустро-Мађара, јер је њихова „непобједива“ војска, под командом „генијалног“ Потјорјека, продужила своје дрско наступање против Србије. Да подсјете заборавне политичаре у „шареној царевини“ да руска војска још није с њима обрачунала, покренуте су према Карпатима у половини новембра крупне руске колоне, пјешадијске и артиљеријске, које су, избацивши из горњих прелаза аустројске бригаде и заробивши неколико хиљада војника, заузеле Бартфелд и Хомону.

Тада су разјарили Аустро-Мађари, појачани с неколико њемачких корпуса, у огромним масама надрли кроз Карпате на Дукла-Ужочком фронту, предавајући се сновима, како ће ослободити од руске опсаде и свој „неприступни“ Пшемисл... Али, њихови су снови остали само снови, јер је њезним савезницима било суђено да се већ о својој Новој Години боре на јужним падинама Карпатског грена.

У то су Руси преплавили својом војском Буковину, — и пред очима Аустро-Угарске изашла је страшна слика не само руског упада у Мађарску, него и уласка румунске војске у Трансилванију.

Тада је Вилхелм на плачне молбе грофа Тисе послао у јануару својој „драгоценјој“ савезници још десетак корпуса у помоћ и дао прилике ободреним Аустро-Мађарима, да не сањају само о новом ослобођењу Пшемисла, него и о повраћају Лавова, који су још у августу изгубили.

Они су, додуше, под цијену беспримјерно крвавих жртава, које износе неколико стотина хиљада људских живота, опет заузели Карпатске прелазе, али им је пропала свака могућност да продиру у намјераваним правцима, јер је пред њима одједном изникла, на цијелом фронту од 360 километара, неодољива и несломива шума руских бајонета... „Неприступни“ Пшемисл покорно је положио оружје 9. марта пред ноге Сверуског Императора, а ослобођена опсадна војска кренула је *ојет* кроз Карпате да сломи аустро-мађарско-њемачки отпор. Само — овога пута непријатељ нема пред собом лаке, коњичке извидничке одреде...

Већ при крају мјесеца марта пао је у руске руке цио главни Карпатски грена, између Регетова и Ужочка, у дужини од преко 115 километара. Од тог времена крупне руске масе неодољиво надиру на лијево крило аустро-њемачких армија, које бране Карпате. *Ова операција руске војске у сваком тренутку угрожава непријатељске армије, да буду одсјечене од Беча и Пеште и да се с њима коначно обрачуна у бојатим мађарским равницама, које је руском војнику лако освојити.*

ТЕЛЕГРАМИ

Крагујевац, 11. априла. Ноћу између 9. и 10. априла извршили смо препад на непријатељске мониторе сјеверно од Земуна. Том приликом погођен је један монитор. Ово је изазвало забуну на свима мониторима и на обали. Непријатељ је отворио јаку пушчану и артиљеријску ватру, али нам није нанео никакве губитке.

10. априла непријатељска артиљерија је дјествовала без икаквог резултата против наших положаја код Биограда, као и против наших аероплана који су летјели у циљу извиђања. (К. С. Пресбирио.)

Ниш, 12. априла. Г. Франо Сунпило, познати хрватски политичар и неумрли поборник ослобођења Словена, допутовао је јуче у Ниш. (К. С. Пресбирио.)

Лондон, 7. априла. Рибарску лађу „Ванила“ која је употребљена за чишћење мина, потопио је један њемачки подморски брод. Рибарска лађа „Фермер“ покушала је да спасе људство, али ју је њемачки подморски брод гађао из топова и приморао да се удаљи. Све људство са „Ваниле“ утопило се. Ово је већ друго недјело њемачких подморских бродова за недјељу дана. (К. С. Пресбирио.)

Лондон, 7. априла. Енглеско војно министарство јавља да су британске трупе освојиле важну позицију, познату под именом коте 60 која се налази од прилике двије миље јужно од Зелелебека, а источно од Ипра. Акција је отпочела 4. априла експлозијом једне мине испод брежуљка. Много је Нијемаца погинуло, а 15. је заробљено. Непријатељски губитци на овој тачци износили су 4. априла 3 до 4 хиљаде људи. Нијемци су 5. априла чинили очајне напоре, али узалуд, да би повратили позиције. (К. С. Пресбирио.)

Париз, 8. априла. Према телеграму из Цириха, угарски парламент је одбио да изгласа нове кредите које је тражио генералштаб. (К. С. Пресбирио.)

Париз, 8. априла. *Према последњим вијестима, италијанска интервенција и прекидање дипломатских односа са Аустријом неизбјежни су.* (К. С. Пресбирио.)

Париз, 8. априла. У политичким круговима се држи да ће садашње измјене гледишта између Италије и сила Тројног Споразума о Јадранском Питању довести за кратко вријеме резултату, који ће задовољити италијанске тежње, — при чему ће се строго водити рачуна о националном принципу и неће се нанјети ни најмања увреда уједињеном српском народу и његовим легитимним интересима Србије у Далмацији и Јадранском Мору. (К. С. Пресбирио.)

Париз, 8. априла. „Тан“ јавља да Грчки принц Ђорђе, брат грчког краља, стигао 6. априла у Париз. На станици га је дочекао грчки посланик. (К. С. Пресбирио.)

Париз, 8. априла. Главни листови публикују текст мемоара који је Венизелос у јануару упутио Краљу.

„Тан“ пише: „Тај мемоар изгледа да веома јасно оцртава дужности Јеладе, и да сви Грци желе да влада покаже дјелима да прилика није пропуштена, као што је Венизелос то изјавио. За поданике краља Константина би било велико олакшање утврдити да су догађаји и дипломатија Зографосова укључили тешкоће којима треба приписати политички фиаско великог грчког министра.“

„Журнал де Деба“ пише: „Венизелос“ тачно мисли, као вјероватно и Пашић, да Бугарска није у праву да има што тражити од својих пређашњих савезника, али да они могу без велике незгоде драговољно пристати на промјену садашњих граница и сарадњу Бугарске на дјелу које би имало да на Балкану утврди трајан поредак сагласно законитим аспирацијама заинтересоване стране. То су идеје државника. (К. С. Пресбирио.)

Париз, 8. априла. Према једном телеграму из Њу-Јорка, њемачки министар спољних послова изјавио је да прима одговорност за ноту коју је предао њемачки амбасадор у Вашингтону америчкој штампи, у којој оптужује Сједињене Државе да су повриједиле неутралност, допустивши извоз оружја и муниције за савезнике.

Предсједник Вилсон спрема енергичну ноту њемачкој влади у одговор на дрско саопштење ноте њемачког амбасадора америчкој штампи у Вашингтону. (К. С. Пресбирио.)

Лондон, 8. априла. Службено се јавља из Каптауна да су Нијемци у понедјељак у вече евакуисали варош Кетмансхок. Енглеске трупе заузеле су ову варош јуче из јутра. (К. С. Пресбирио.)

Лондон, 8. априла. Лорд Киченер дао је јуче у Доњем Дому објашњење о војним операцијама у Месопотамији, објавивши да се тамо очекивао напад од великих турских трупа. Непријатељ је у борби од 1 априла изгубио 2.500 људи. (К. С. Пресбирио.)

Лондон, 9. априла. Из најновијих извјештаја се види да је пораз Турака код Саибе био много јачи но што се то мислило. Турци су за собом оставили аутомобиле и кола с муницијом. То повлачење било је бјегство у неред, ометано арапским трупама које су се окренуле против Турака. Непријатељски губитци у времену од 30. марта до 2. о. мј. цијене се на 6000 људи. Све турске трупе налазе се сада сјеверно од Комсија, више од 170 км. од Басоре. (К. С. Пресбирио.)

Букурешт, 9. априла. Енглеско посланство нас је умолило да објавимо овај деманти:

Кореспонденц-Биро послао је 3. априла један телеграм Румунској Агенцији, у коме је тврдио да је Швајцарска Телеграфска Агенција саопштила како је „Кориере дела Сера“ објавио вијест да ситуација у енглеској Индији почиње да постаје врло озбиљна. Ова вијест, ма откуда долазила, потпуно је неистинита. У осталом, лажност таквих изношења довољно потврђује лојалност којом су се Индијанци ставили у службу Царевине. (К. С. Пресбирио.)

Рим, 10. априла. Једна ескадрила њемачких аероплана бацила је на Бјелосток 100 бомба.

Један Цепелин бомбардовао је Цеханов.

Руски авиатичари бомбардовали су Солдаву. (Итал. Агенција.)

Кијев, 10. априла. Атентатор на Султана осуђен је на вјешала. (Италијанска Агенција.)

Лондон, 10. априла. Лорд Џорџ изјавио је у парламенту између осталог да ниједан генерал није могао предвидјети онолику количину муниције која је потребна у једном великом рату. Војна акција код Њушателя потрошила је толико муниције колико је потрошено за двије године ратовања у Трансвалу. (Италијанска Агенција.)

Петроград, 10. априла. Климатски услови на Карпатима онемогућавају развој великих операција; главне садање операције су у правцу Стрија за утврђивање положаја. И поред ослабљења њемачке војске у Пољској, веће руске операције су немогуће ради разлива ривека.

Целокупни број њемачких трупа на Карпатима износи 10 корпуса. (Итал. Агенција.)

Рим, 10. априла. Амбасадор Гирстићи ће у Рим 18. маја, пошто се задржи у Букурешту и Нишу по један дан. (Итал. Агенција.)

Петроград, 10. априла. Цар је стигао у Лавов преко Бродиа гдје му је изашао у сусрет Велики Књаз главнокомандујући, Његов главни штаб и помоћник генерал-гувернер Галиције. Цар је саслушао извјештај о ратним операцијама, доручковао са Великим Књазом и са њим у аутомобилу прегледао варош. Успут је посетио заједничке гробове палих војника и дао се извијестити о бојевима који су овдје вођени. На уласку у варош, Цара је дочекао генерал-гувернер Галиције гроф Бобрински. Иза тога је Цар прошао кроз улице гдје му је све становништво и трупе гарнизона са заставом и музиком чинило шпалир, поздрављајући одушевљено

свога монарха. Цар је присуствовао благодарењу на коме је чиновнијство епископ Евдокије; а онда је дефиловала почасна стража коју је предводио главнокомандујући. У болници, Цар је разговарао с рањеницима и раздјелио им одличја. Затим се Цар вратио у палату генерала-гувернера, гдје је одсио. Огромно мноштво свијета слегло се пред палату. Цар је изашао на балкон и казао: „Благодарим вам на срдачном дочеку. Живјела једна, нераздјелива и моћна Русија! Ура!“ У 8 сати у вече био је ручак у палати. Лавов је богато окићен народним заставама. Сва околна мјеста послала су своја изасланства да поздраве Цара. (Вјестник.)

Париз, 10. априла. Г. Жан Хербет у листу „Еко де Пари“ истиче на како груб начин Нијемци поступају у погледу обавијештења италијанског јавног мишљења. Књаз Билос се нада да ће утицати на италијанску владу, спремајући се лармацијски на полазак. У свима друштвеним редовима, његови земљаци поступају по његовом примјеру у нади да унесу узбуну међу италијански народ. Постигнути резултат је у ствари сасвим опречан ономе који се желио, и никакве пријетње неће одвратити Италију да не иде тихо и одлучно за својим интересима. (Нароч. извј.)

Париз, 10. априла. У току своје јучерашње сједнице, Француска Академија је одлучила да телеграфски честита славном пјеснику њемачке Швајцарске, Карлу Штителеру, шездесетгодишњицу рођења коју слави читава Швајцарска. Добро се зна да се Карл Штителер није бојао гласно протестовати против њемачких звјерстава, истичући јавно своје франкофилске симпатије. (Нарочити извјештај.)

Париз, 10. априла. Пуковник Ворнан, командант прве дивизије швајцарске војске, повратио се са свог путовања по француском фронту. Он је свуда констатовао велике симпатије које се у Француској гаје према Швајцарској. Он вели да је свуда наишао на најпријатељскији пријем. Морално стање француске војске је врло високо, а њезино физичко стање одлично. (Нар. извј.)

Париз, 10. априла. „Messagero“ сазнаје да се је Бенедикт XV свечано обавезао белгијској влади, да потпомогне свима средствима интегрално успостављање Белгије, на који било начин се свршио сукоб. Папа је поновио ову обавезу у једном писму које је упутио кардиналу Мерснеу. (Нароч. извј.)

Париз, 10. априла. Освајање двију узастопних линија шанчева у апрмонској шуми код Тет-а-Ваш има веће стратегијско значење, пошто су ти њемачки положаји у облику угла усијецали се у француске положаје и знатно сметали Французе.

У Алсасу Французи напредују у правцу Мецрала. (Нароч. извј.)

Париз, 11. априла. Нијемци имају свега 75 корова војске, од којих се 45 налази на француско-енглеском фронту, 30 на руском фронту т. ј. на Карпатима и у Буковини, 20 у Пољској и Источној Пруској. Још 6 корова налазе се у образовању. (Радиотел. извј.)

Лондон, 11. априла. Од почетка рата потопљено је 169 енглеских бродова. (Радиотел. извј.)

Рим, 11. априла. Агенција италијанска доноси: По приватним вијестима из балканског извора, лист „Идеа Национале“ мисли, да је прерано ма какве закључке извести из преговора који се воде између Тројног Споразума и Грчке у Паризу, као и то, да ће се грчки услови примити. Преговори се воде уз учешће Књаза Ђорђа. Грчка је још далеко од озбиљних судјеловања у дарданелској акцији.

Непознат је објектив новоформи- саних њемачких корпуса, али се др- жи да се ни у ком случају неће послати нова појачања у Аустрију или Пољску.

Нијемци су зуплијенили норвешки пароброд „Брилант“ који је ишао за Лондон.

Огањер, минисар француске ма- рине, имао је састанак са Лордом Черчиллом. Огањер је изјавио да је сада могућа једна генерална акција против Дарданела. Главни коман- дант експедиционих трупа биће ен- глески генерал Хамилтон.

Софија, 11. априла. Македонски револуционар Сандански убијен је јуче од непознатих лица на путу за Неврокоп. Наређена је истрага. (К. С. Пресбирио).

Париз, 11. априла. Сјеверно од Диксида, белгијске трупе су од- били један напад управљен против дворца Викоња и нанијеле непри- јатељу велике губитке.

Сјеверно од Ипра, Нијемци *уш- требивши велику количину бомба које развијају отровне и загушљиве гасове чије дјелство се осјећало на два километра у позадини фран- цуских линија*, успјели су да одбаци Французе у правцу изерског канала према западу и у правцу Ипра према југу. Њемачки нападај је био заустављен. Једним снажним против- нападом Французи су задобили те- ренаи заробили много војника.

Код Сен-Михела, у шуми Аји, Французи су узели 700 метара шан- чева и заробили 100 војника.

У апромској шуми Французи су освојили на јуриш двије узастопне пиние ровова на мјесту Тет-а-Ваш. Многобројне њемачке љешине оста- не су на терену. Французи су зар- обили 50 војника.

У Алсасу француске трупе су продужиле своје напредовање на објема обалама Фехта. Сјеверно, Французи држи Фехтов приток и његов приток с лијево стране, Ла Вирми. На југу Французи су до- рили до Шислеха. (Радиотел. извј.)

Париз, 11. априла. Француски ми- нистар морине Огањер изјавио је да је сада омогућена окција против Дарданела. (Радиотел. извј.)

Париз, 11. априла. Командант експедиционог кора против Дарда- нела биће енглески генерал Хамил- он. (Радиотел. извј.)

Рим, 11. априла. Италијанска А- енција јавља да грчко посланство у Риму оповргава вијести о грчкој мисији у Берлину и у Бечу, као и о преговорима принца Ђорђа са Делкасеом у Паризу. (Радиотел. извјештај).

Париз, 11. априла. „*Journal de Paris*“ добија вијести из Варшаве да ће руски главни штаб, пошто је сигурао заузеће Карпата, покушати фанзиву у циљу да запријети Кра- кову и Шлеској. (Радиотел. извј.)

Петроград, 11. априла. Њемачки ероплан бомбардовао је Варшаву Ломчу. (Радиотел. извј.)

Париз, 11. априла. „Тажмс“ об- јављује један значајан докуменат који доказује њемачку дволичност хваћену на дјелу. Ради се о фак- симилу једног телеграма који је по- лао 1. августа Г. Далин, председ- ник пловидбене компаније Хамбург- америка. У њему овај тврди да је ат искључиво изазвала Русија. Тај сти Далин је недавно у једном ин- тервју-у са дописником „Њу-Јорк- орлда“ изјавио да је за рат једи- но одговорна енглеска влада и Сер двард Греј. (Нароч. извј.)

Париз, 11. априла. Амстердамски Ханделсблад“ објављује један чла- ак од свог белгијског дописника, који закључци имају једну необо- вину логику. Тај дописник пише: азнали смо из поузданих врела, да о томе не може бити ни нај- ање сумње, да су Нијемци били омбардовани у Лиежу, Намиру и

Анверсу својим властитим метцима и шрапнелима, пошто је белгијско оружје и муниција изршено готово искључиво у Круповим фабрикама. Кад су започела непријатељства, Круп је требао лиферовати још један велики дио посљедње пору- бине белгијском министарству вој- ном. Факат да је Крупова фабрика снабдијевала Белгију ратним мате- ријалом, зар не доказује несумњиво — завршава дописник холандског листа — колико је Њемачка имала повјерења у своју сусјетку и да ова никако није била везана за Француску? Зар овај факат потпу- но не обара значење које су Ни- јемци придали фамозном документу који је нађен у бриселском мини- старству? (Нароч. извјештај).

Париз, 11. априла. „Giornale d' Italia“ објављује да је италијански краљ примио у аудијенцију пуков- ника Пепа Гарибалдија. У току а- удијенције која је трајала читав сат, краљ је показао највећу срдечност и тражио од пуковника Гарибалдија да га извијести о борбама у којима су Гарибалдинци учествовали у Ар- гону. (Нароч. извј.)

Париз, 11. априла. Један теле- грам, упућен из Будимпеште рим- ским листовима, јавља да је гроф Апоњи држао један говор у којем је признао да је Аустрија изазвала рат. (Нароч. извј.)

Париз, 11. априла. Гђа Вардер- велд, жена белгијског министра, вра- тила се у Европу на пароброду „Лузитанија“. Њезине конференције које је одржала у Америци у ко- рист пострадалих и унесрећених Белгијанаца, донијеле су милион и по франака. (Нароч. извј.)

Париз, 11. априла. Римски „Пи- коло“ сазнаје из Трста да је у ва- роши обустављен колски саобраћај, пошто нема зоби за коње. (Нароч. извј.)

Лавов, 12. априла. Цар, праћен Великим Књазом Главномкомандају- ћим и његовим штабом, отпутовао је у Пшемисл преко Самбора, гдје је извршио смотру почетне гарде под командом генерала Брусилова. Цар је захвалио војницима на вјер- ној служби и раздијелио крстове св. Ђорђа. У 7 сати у вече, Цар је стигао у Пшемисл гдје га је доче- као командант тврђаве. Трупе које су чиниле шпалир, поздравиле су Цара са одушевљеним „Ура!“ За- тим је Цар пошао у кућу бившег команданта Пшемисла, генерала Ку- зманека, гдје је одсио. Цар је ве- черао у сали која је служила прије мјесец дана аустријским официрима за њихов клуб и која је остала не- повријеђена. Цар је прегледао тро- феје и сјутрадан 11. о. мј. пошто је са Главномкомандајућим прегле- дао утврђења Пшемисла, вратио се у Лавов.

Париз, 12. априла. Накнадни из- вјештаји поближе одређују услове, под којима је Нијемцима 9. о. мј. у вече пошло за руком да нас одбаци у назад сјеверно од Ипра, између изерског канала и пута за Поал- капелу. Тежак жути дим дигао се из њемачких шанчева и ношен сје- верним вјетром произвео је на фран- цуске трупе дјелство потпуне опијно- сти, што се осјећало и на францу- ским положајима у другој линији. Противнападом који су извели 10 о. мј., Французи су повратили те- рен према сјеверу између Стенстра- та и пута за Ипар. Ситуација Фран- цуза је потпуно консолидована и њихова акција се води под добрим условима уз помоћ британских и бел- гијских трупа. Савезници су заробили војника из три њемачка раз- личита пука.

У Шампањи, код Босежура, Фран- цузи су уништили један њемачки топ који је тукао француски шанец с бока.

На Хо-де-Мез, Нијемци су поку- шали да изведу два нападаја на

ров код Комбра, али су били од- мах заустављени.

У апромској шуми, код Тет-де- Ваш, био је сузбијен један нападај. Французи настављају своје напредо- вање. Они су нашли у освојеним шанчевима око 200 Нијемаца. Фран- цуска артиљерија бацила је у ваз- дух два њемачка мунициона мага- дина које је чувала једна чета ње- мачке пјешадије; ова чета је готово са свим уништена. Французи су за- плијенили једну справу за бацање бомба, један митраљез и материјала.

Један њемачки напад јужно од Пароа и још један код Решакер- копфа били су заустављени францу- ском ватром. Нијемци су претрпјели озбиљне губитке. (Радиотел. извј.)

Дневник

Заразне болести. Опаке и опас- не заразне болести, као посљедица овога великога рата, свуда се шире. Пријете и нашој отаџбини, у коју се већ почеше увличити. С обзиром на садашње прилике веома их је тешко сузбијати, али зато су ипак предузете све најштрије мјере про- тиву њиховога ширења. Између ових опаких зараза сада постоји највећа опасност од пјегавога тифуса. Оз- биљно препоручујемо нашој јавно- сти да се упознаје са љекарским упутствима, која се објављују у нашим новинама, и да слједује на- редбама претпостављених власти. Опет наглашавамо: чистоћа је нај- већи душманин сваке заразе. Треба избјегавати велике скупове и гоми- лање народа, осим ако нема за то особите потребе. Непотребна путо- вања и посјеђивања загушљивих, нечистих јавних локала такође ваља избјегавати. Свак треба да принесе своју помоћ за сузбијање ширења заразе. Тијем користи и себи, и својима милима, и својем народу и отаџбини.

Цетињском Одбору за пребјегле породице приложио је Црногорски Црвени Крст од прилога из Русије *цери 5.000 (пет хиљада); Црно- горска Вајка цери 1.000 (једну хи- љаду), а г. г. Мило Мартиновић прикупио је међу подручним офи- цирима, подофицирима и артиље- ристима цери 100 (стотину)*. При- ложише: *цери 20*, госп. командант артиљерије, командир Јоко Марти- новић; *до 10 цери*. г. г. капетани Мило Радоњић, Милоња Костић и Мило Петрановић, г. г. поручници Радосав Вуксановић, Андрија Бо- љевић, г. п.поручник Новица Ма- рић и официр Милован Стојановић; *топовођа г. Ђуро Б. Мартиновић цери 4; до 2 цери*: десечар г. Мило Кадија, барјактар г. Иван Про- роковић и редов Мило Триповић. Свама племенитим прилагачима Одбор изјављује најтоплију баго- дарност.

Аероплани. И јуче је 8½ часова прије подне над пријестоницом се појавио један аустријски аероплан. Наше батерије отвориле су на њега паљбу. Одмах је одлетио у правцу Котора. Био је долетио са Ријеке преко Вртијелке. Прије тога, тај исти аероплан летио је над Медо- вом, Улцињем и Баром. На Бар је бацио три бомбе, без знатније штете, па је прелетио Румију и Језеро, те је и на Плавници бацио двије бомбе без икакве штете, и затијем је преко Ријеке продужио у правцу Цетиња. На Ријеку и на Цетиње овога пута није бацио бомбе.

† Милан Јанковић, четник, комита ко- њички наредник. Још један младј живот више, у колу витешки погинулих бораца, пун одушевљења, заноса и ватрене љубави, наје за уједињење српског народа. Млади и одушевљени Србин Милан Јанковић родом је из Раковица близу Гор- њег Карловца, а старином из Црне Горе — Цеклина од јуначке куће Јанковића.

У мјесту свог рођења Милан је био отпочео да учи кадетску школу, али кад је букнуо рат између Турске и слобод-

них српских Краљевина млади и оду- шељени Јанковић напустио је аустријску војну школу, па је пребјегао у братску Србију, гдје је био примљен у подофи- цирску коњичку школу.

Турски рат издржао је до краја као прави јунак, борећи се раме уз раме у првим редовима заједно са својом бра- ћом противу вјековног српског непри- јатеља.

Доцније се је Милан уписао у смртну легију, у чету комита, под водством оду- шевљеног Србина Владимира Бана, и као комиту затакао га је рат са Аустријом.

Као комита са својим јуначким друго- вима на смрт на живот бранно је пре- лаз Аустријанаца преко Саве и у том страшном окршају задобио је био тешку рану, од које се неко вријеме лијечио, а пошто се је излечио, по молби до- био је одобрење и дошао да потражи своју старевину, милу му Црну Гору.

Чим је дошао, ступио је у редове це- клинског баталијона међу своју браћу, гдје је својом окретношћу, љупкошћу и храброшћу стекао био општу љубав и повјерење.

Милан је са пуно преданости и само- одрицања вршио све војничке дужности, не презајући често пута од очигледне смрти, само да се, како он то говораше, одужи својој старини, коју је неизмјерно љубио.

Вијест о смрти његовог љубљеног ко- манданта Владимира Бана, навела га је на мисао да га освети. Зато је опет по- шао у Србију. 25. прошлог мјесеца са бомбама јурио је међу аустријске вој- нике, и погинуо изрешетан од неприја- тељских куршума.

За ратне заслуге, и још као младић од не пуних 18 година, био је награђен вој- ничким крстом и медаљом за храброст.

Почивај мирно, млади и одушевљени Србине; слава ти и мир твојој херој- ској души!

Аустрија тражи мир

— Уступање Галиције, Босне и Херцеговине —
Хавасова Агенција и италијански лист „Секоло“ јављају, да је Ау- стрија тражила од Русије мир и да је понудила уступање Галиције, Бо- сне и Херцеговине, а тражила да јој се загарантује, да ће остати у њеном посједу Трст, Тријент и Трансилванија.

Француска офансива

— Изјава генералисима Жофра —
Римски листови објављују, да је ових дана француски генералисим Жофр држао пред неким пуковима говор у коме је казао:
Близу је дан наше велике опште офансиве. Надајмо се, да ћемо вбрзо, у току неколико недјеља, ослободити Белгију и Француску од непријатеља.

Или — или

Лист „Њујорк Хералд“ доноси телеграм из Лондона у коме се јавља, да је Тројни Споразум рије- шио, да у току ове недјеље учини демарш код свих Балканских не- утралних држава и да тражи од њих категорички да се определијеле

Ратовање „културтрегера“

Главни Руски Штаб саопштава:
16. марта Нијемци су заузеле сјеверни дио Мишињеца, ухватили нашег извиђача Порфира Панасјука подофицира и одвели га у свој штаб у село Разега. Тамо су га мучили у присуству 10 официра, не би ли му изнудили обавјештење о ди- слокацији наших трупа. Храбро подно- сећи муке, Панасјук је упорно одбијао да да одговор на питања њемачких офи- цира, који су му најприје одсјекали једно уво а по том унаказили лице. Пошто су га мучили, Панасјук је уснио да побегне испред стражара и стигао је 20. марта међу наше трупе. Главномкомандујући је подарио Панасјуку крст св. Ђорђа и на- граду у новцу за исказану вјерност за- клетви.

Појединости по мучењу Панасјука овако гласе: Нијемци су га ухватили ноћу из- међу 28. и 29. у селу Бембреву сјеверно од Мишињеца и одвели су га у њемачки штаб. Тамо су га позвали да шпијунира у корист Нијемаца, обећавајући му на- граду у новцу. Кад је он категорично одбио, они су му запријетили да ће му, ако се он и даље буде опирао, одсјећи уши, нос и ископати очи и да ће га обје- сити за ноге. Кад ове пријетње нијесу

заstrašile Панасјука, један му је официр маказима одсјекао доњи дио уха. Затим је у четири маха одсјекао цијелу ушну шкољку; други један официр унаказио му је нос, расјекао му га и зубима загризао у рскавицу. Мучење је трајало читав час и кад није уродило плодом, Панасјук је одведен под стражом и интерниран, одакле је користећи се мраком побјегао. Сад се налази у болници у Варшави, гдје су га љекари саслушали и саставили протокол и фотографисали његово онакажено лице.

Мађари за засебан мир

Московско „Руско Слово“ објављује ово саопштење:

Посланик једне према нама пријатељски расположене неутралне државе пошлетио нас је у неке појединости о томе, што је познато о тежњама Аустрије за сепаратни мир.

Посланик је указао на то, да званични бечки деманти вијести да Аустрија не жели сепаратни мир, не само не обара гласове о томе, већ их још више потврђује и у исти мах сматра се као вјешт дипломатски маневар.

На бечком двору води се огорчена борба између двију странака, мађарске и аустријске.

На тај начин, Франц Јосиф налази се између двије ватре, непрестано се колеба, рјешава се те на ово, те на оно, и сасвим збуњује вође спољне политике.

Књаз Лобковиц и бивши намјесник Чешке, граф Тун, отворено се боре против утицаја Тисе и Буријана, предочавајући Францу Јосифу мађарске рачуне који иду на то да се користе слабљењем Аустрије и у двојној монархији добију прву ријеч.

Лобковиц и Тун настојавају на продужавању рата, доказујући да, ма каква да буде његов исход, територијалне накнаде ни у ком случају не могу се дати само на рачун Аустрије, и да сви напори вођа аустријске политике треба да буде управљени на то, да при закључењу будућег мира Аустрија сачува прву улогу у двојној монархији.

У то исто вријеме, мађарска партија умјела је да добије од Франца Јосифа гаранције за то да ће по закључењу мира Мађарска, у накнаду за жртве у рату, добити све по свима својим старим мјеницама, које се тичу унутарње независности Мађарске, према уговору о унији 1867. године.

Граф Тиса и барон Буријан сматрају сада Галицију као бесповратно изгубљену и полажу врло мало нада у помоћ од стране Њемачке, и стога наваљују на Франца Јосифа да закључи сепаратни мир. Они се плаше, и не без разлога, да руски упад у Мађарску може за собом повући унутарњу катастрофу, чије би размјере и последице биле недогледне.

Тиса и Буријан надају се да ће се Русија задовољити уступањем Галиције, Босне и Херцеговине, те ће тако за себе снасти Ердељ.

Под притиском представника мађарске странке, Франц Јосиф написао је оно писмо Папи, молећи га за посредовање. То писмо послато је кришом од Лобковица и Туна. Када су ови ипак дознали о царевом поступку, сва аустријска странка уложила је оштар протест, указујући Францу Јосифу на то, да Мађари играју опасну игру, и настојаје је на томе да цар одмах порекне своје обраћање Папи.

Оштар преокрет у расположењу Мађарске у корист посебног мира извршен је пошто је граф Андрасију, кад је путовао у њемачки главни стан, отворено речено да, према целокупном плану ратовања, Њемачка није у стању послати још трупа за одбрану Мађарске.

Како је у Њемачкој

Лондонски лист „Тајмс“ доноси писмо једног великог трговца, поданика једне неутралне државе, које лијено карактерише садашњи положај Њемачке.

— Помисао на опасан положај, у коме се данас налази њемачка империја, пише тај трговац, задаје бриге вишим војничким умовима и државницима, једном ријечју владајућој класи. Вјера у неминућу побједу Њемачке, напустила је чак и оне, који су раније вјеровали да ће Њемачка лако заузети Париз, Кале и Варшаву. Данас је поданицима неутралних држава тешко у Њемачкој.

Њемци се скоро непријатељски понашају према грађанима неутралних држава. Нарочито је велико огорчење против Американаца, изазвано писањем американске штампе, снабдијевањем савезника америчком робом, и непријатељским држањем г. Рузвелта и ректора харвардског универзитета г. Елота. Ово је огорчење толико порасло да је за Американце о-

пасно говорити енглески у Њемачкој, Швеђани, Норвеђани, Холандези, који су до сад били снисходљиви према Њемачкој, морају бити врло обазриви у говору о војничкој акцији.

Што се тиче непријатеља, мржња према Енглезима непрестано расте, о Русима се више не говори с подцијењивањем, а Французи, ако није претјерано рећи, у односу према својим савезницима, популарни су у Њемачкој. Њемци држе да морају уступити Француској Елзас и Лотрингију, да би дошли до сепаратног мира. Њемци све више долазе до увјерења, да данашња француска армија не личи више на ону из 1870. год.

Хинденбург није више народни херој. Ако у опште има у Њемачкој хероја, то је Кајзер, којег Њемци данас више цијене и поштују него икада. Што се тиче Престолнаслиједника, он није оправдао народно надење.

Прије неколико мјесеци Њемци су ниско цијенили енглеску армију коју је спремао лорд Китченер. То су мишљење у последње вријеме измијенили.

Однос према Аустријанцима такав је да их презиру. — „Ми би лакше ратовали без њих“ — говоре Њемци.

Што се тиче Румуније и Италије, Њемци мисле да те двије стране могу бити купљене, и биће купљене.

Оскудица у генералима и дипломатама достигла је у Њемачкој крајњу мјеру. Најтеже оптужбе иду на Бетмана Холвега и књаза Лихновског, који су преварили њемачку владу.

Но ипак Њемци су далеко од тога да признају свој пораз. Они очекују чак и побједу.

Раније су сви мислили о Калеу, затим се јавља нова жеља.

— Оставимо Кале на миру, већ дајмо Хинденбургу онолико војске колико му је доста да освоји Варшаву, говорила је њемачка штампа.

Важне личности у Њемачкој су ме увјеравале, да је осигуран пад Варшаве најдаље до 1. марта.

Касније је сва пажња публике била уперена на блокаду енглеских обала подводним лађама.

Имао сам прилике да се сретнем с Њемцем која је живјела у Енглеској 30 година, и која је тврдо вјеровала да ће Енглеска, опкољена минама и подморским лађама, бити принуђена да тражи мир.

Напоследку прошле недјеље званични кругови су почели думњати да блокаду енглеских обала и све су наде данас уирте на Дарданеле!

У том телеграму се вели, да Грчка протестује по својој обавези коју има по савезничком уговору, а и због тога што може доћи у прекид линија Солун—Ниш, која Грчкој треба.

Глад у Трсту

Талијански лист „Секоло“ доноси једно писмо, које је један италијански професор добио од неког свога рођака из Трста. Ево шта се вели у том писму о невољи, која је сада овладала тамо:

„Биједа и глад дошле су до врхунца. До прије неколико дана једи смо некакав црн хљеб, који се просто због своје нечистоће није могао јести. Али сада више нема ни њега. Изјутра врше се формални јуриши на пекарнице. Полиција мора одржавати ред међу свијетом који се око тих пекарница тиска и гура. Онај ко је јак и дрзак, и дође до по једног хљеба, пошто се добро измува и избубета. А затим, последије неколико тренутака, дућан се затвори, пошто се свијету објави да је хљеб за тај дан распродат.

Срећним се може сматрати онај коме пође за руком да нађе килограм пројина брашна за качамак, брашно које је унаљено и грко и које мора платити круну. Цијела варош је у правом очајању, на сваком лицу огледа се туга и бол. Али тешко си га онемо ко би се потужио или протестовао! Терор је неописан.“

Цепелини над Паризом

Један страни кореспондент шиле своје листу овај допис из Париза:

Париз, 22. марта. Синоћ око један сат и четири четврти, уљшкани у први сан Парижани су били пробудени звуцима пожарних труба. Свијала је на узбуну... Сигнал „Garde à vous“ (чувајте се) пролетнио је са свију страна и варош се пробудила...

Нигдје се ипак, свјетлост није могла назрети. Лампе су се погасиле. Освијет-

љење по улицама се прекинуло. Париз је утонуо у мрак...

Ја сам брзо устао, обукао на двеје на троје и изашао сам пред недавно изгорјели „Мулен Руж“. Ту се био скупио свијет. Једни напустили куће из страха, други из љубопитства, а сви су били у правили очи на небо.

Живост у мраку била је велика. Послије првог страха, наступило је извјесно расположење и цепелини, који су још улијевали страх у најслабије душе, сада су били предмет задовољног коментарисања и разонођења.

Први цепелин се појавио из долине Оазе, на југу од Понтоаза. С времена на вријеме огњеви су га освјетљавали и тада се на небу појављиваше један златан језик. Чим би се огњеви угасили, цепелин би се губио у таму, да би се показао негдје даље. Неколико минута доцније са југоистока се појавио још један цепелин. Париски рефлектори се обрнуше против њега са извјесном зачењавачућом свјетлошћу и сада је „ноћна птица“ била откривена. Призор је био задивљивајући. Једна свјетлосна струја са Ајфелове куле или са министарства морине освјетљаваше цепелин и он се већ видео у свима појединостима. Висина је надмашила једва 1.500 метара. Примјећиваше се његов застој. Вјероватно момент да баца бомбе био се приближио. Тада се зачуше са неколико страна јаки пуцњеви и кроз таму пролетјеше освјетљене гранате. Војне власти нашле су да је повољни момент и почеше да бомбардују незнаога госта. Цепелин је продужавао да кружи, мучно се да прави „цик-цак“, последије се подиже и изгуби се... Побјегао...

Пола часа трајало је затишје. Народ поче да се раскрављује, задовољен са комедијом и ријетким призором, који му се пружио да га ужива. Неки су коментарисали пред својим кућама „догађај“, други су били већ легли, кад пово бомбардовање прекиде ноћну тишину. Опет свијет. Улице опет пуне, смијех, живост. Два друга цепелина крстарили су над Паризом, праћени гранатама и рефлекторима. За тренут настаде још интересантније: француски авијатичари су се почели спремати да ступе у отворену борбу против ваздушних лађа, које, осјетивши опасност, нађоше за благоразумно да отпутују.

Опет је настало затишје: Народ, пак, опет је стајао на окупу, у очекивању да се појави какав други цепелин. Око четири часа, међутим, трубачи су наново пошши по вароши и извјештаваху да је „опасност“ прошла. Освјетљење се појави поново и публика поче да се разилази по својим кућама... Тако је и еришно лијега цепелина над Паризом. Бачене бомбе нијесу наниле никакву штету и није било ни једне жртве.

Пјегави тифус (пјегавац)

Упутства за народ

1. Како се болест преноси

Пјегави тифус је једна од најопаснијих болести. Њу преносе са болесника на здраве људе само и искључиво бијеле ваши.

II Знаци болести

Болест почиње обично одједном са јаким језом, последије која настаје ватра, која се појачава и траје 13 до 14 дана. За то вријеме болесник осјећа јаку главобољу.

Четвртог или петог дана на рукама и ногама болесниковим појављују се блиједо-црвенкасте пјеге, којих је из дана у дан све више и које се шире и по леђима и по трбуху. Деветог дана обично има на болеснику највише пјега. Од шестог дана, при јачој болести, болесник пада у занос и почиње да бунца. То стање може да траје шест до седам дана.

Тринаестог или четрнаестог дана болест окреће на боље или на горе.

III Како се болест лијечи

Чим се ко на овај начин разболи ваља лијечење почети хладним облозима, који се потапају у устајалу воду. Води ваља додати и по једну шољицу (ћикарицу) сирћета. За облоге најбоље је узети дугачак ланен или памучан пешкир, или подуже парче платна. Пешкир или платно треба потопити у воду, па га онда добро исцједити и увити га болеснику око груди и леђа. Преко мокрог облога треба увити сув пешкир или суво парче платна, које треба да је шире од мокре облоге.

IV. Како кеш се сачувати од болести.

Чистота тијела, одијела и стан највећи је непријатељ бијелим вашима, које ову ужасну болест преносе са болесних на здраве људе.

Да би се сваки одбрањено од вашију ваља да ради ово:

1) Рубље (кошуљу, гаће, подкошуљу и чарапе) треба мијењати сваког другог или трећег дана, а одијело сваког вече изнијети напоље, добро га ишчеткати (чет-

ком или чистом метлом), па га оставити да напоље преноћи, а сјутра дан прије него што се унесе у кућу ради облачења опет га добро ишчеткати.

2) Све рубље, и болесника и укућанина у колико се може и одијело, прије него ће бити прано, ваља искувати у кључалој води у казану. Како свака, и најсиромашнија кућа, може имати бакарне кључале воде, то се сваки може отрести и сачувати од вашију, па дакле и снасти се од болести.

Болеснику треба сваког дана давати да пије доста течности, нарочито млијека, и то дневно по један добар литар. Осим тога болеснику треба давати дневно три чаше доброг и чистог вина, до три шољице црне кафе.

Собу, у којој болесник лежи, ваља добро провјетрити изјутра, а преко дана треба прозоре отворати неколико пута на краће вријеме, да би у соби увијек било чистог ваздуха. При провјетравању собе и отварању прозора треба увијек болесника добро покрити и ма чиме га заклонити од промаје.

3) Ако ма ко хоће да дође у кућу ради виђења, било да он долази из варошке, из болнице или са даљег пута, то не треба ништо пустити у кућу прије док се он у авлији или у каквој да је стаји чисто не пресвуче, косу намаже петролеумом (гасом), стару преобуку пред укућанима да је одмах искувају у кључалој води, а одијело добро истресе и ишчетка.

4) Све собе у кући држати што чистије. Столице, ноге од столова, даске кревета натрљати петролеумом (гасом), тако исто и патосе. Ако у одајама има патоса, онда сваког другог дана прскати земљом набијени под са по мало петролеума. Свиукућани да бар једном недељно помало намажу косу гасом (петролеумом).

5) Пошто болесник оздрави, одмах треба његове постелне ствари изнијети из куће, па покривце, простираче, сламњаче, навлаке душека, навлаке са јастука, кошуље и гаће искувати у кључалој води сламу или шашу из сламњаче извадити и потпуно спалити, а вуну из јастука и душека извадити и искувати у кључалој води, а собу добро окречити јаким кречом.

Пророчанство о наставку и завршетку рата

Интересантно је једно талијанско пророчанство, од непознатог писца, објављено у другом броју илустрованог додатка талијанског листу „Кориере дела Сера.“

У томе пророчанству, објављено још мјесеца јануара ове године, каже се између осталог и ово:

„Веће крваве борбе биће тек на прољеће. Сигнал, који ће дати Руси на источном војишту снажном офанзивом, паћи ће сјајног одјека и на западном војишту и на јужном војишту.“

„Турци ће први положити оружје али кад Турска престане ратовати ступиће у борбу Румуни, а и ма (Талијани) ћемо заратити.“

„Биће још много великих бојева. Главну побједу однијеће Руси и они ће ријешити рат.“

„Нећу се преварити тврдећи да Аустрије више бити неће.“

„Са овим мојим пророчанством које није ни мало политичке природе, слажу се у неколико и наших политичари и пр. Ђовани Верди који тврди да ће Аустрију Хабсбурговаца замијенити Аустрија Словена. Али не. Али не, Аустрије у опште неће више бити ни у којем облику. Варају се они који се слањају на Бизмаркове ријечи, кад Аустрије не би било, требало је створити.“

Са неизмјерним болом јављамо својим пријатељима и познаницима, да је миста мисти

† КАТА

погинула 24. марта у 40 год., од непријатељске бомбе, навијевши нам тиме непреболан јаз остави нас да вјечито за њом тугујемо. Захваљујемо свима онима, који се око миле измислиле нађоше и до гроба је испратише, и онима који нам писмено и усмено саучешише изјављујући.

Подгорница, 28. марта 1915.

У име ожалошћене фамилије, ожалошћени син Мило Прља студент